

tre tant podem dir de *l'Avenc Donzella* de Barx. I en tot el Migjorn Valencià la forma *alvenc* és una forma desconeguda. En canvi sí que allí puc testificar que el mot sovint hi és femení i també amb afèresi: a Benimeli, Benidoleig, Xàbia, Verger, Vall d'Ebo, Xaló, Fageca. Pel Sud l'àrea del mot arriba almenys fins a Finestrat i no sé si més enllà, perquè allà ja em cansava d'annotar-ho, i tampoc no hi abunden tant. —⁸ *Sprache und Vorzeit*, 50; Schmoll, *Vklt. Idg. Hi.*, 104. Krahe en *Unsere ältere Flussnamen*, 43, hi afegeix no sols *Avançon* AVANTON, sinó un grup germ. i grec de tipus *AUR-* (*ἀύραπος* 'sense aigua', esc. ant. *aurr* 'aigua, mulle-na') i scr. *avāni-* 'curs d'aigua'. —⁹ Que en el nom de la Vall d'Ebo —que, en connexió amb alguns hidrònims hispànics, vaig relligar amb aquest grup en els *Coloquios de Salam.*, 1976, 103, n. 1— hi hagi una variant de l'arrel de *l'avenc*, és una idea persuasiva, vist que, com hem exposat, és una vall de grans avencs amb aigua; però no s'hi compti ni per establir una alternància indoeuropea *a/e* ni com a indicatiu que l'arrel d'*avenc* tingui -B- més aviat que -v-. Havent de partir del mossàrab arabitzat, en aquesta zona, igual serveix aquest nom com a suport de -A-, i tant serveix ací -B- com -v- (arabitzat necessàriament en -b-). —¹⁰ I això no és merament toponímic car si bé el b.-al. ant. *afsa* 'rierol, riu' no es troba encara en el *Heliand*, es llegeix ja en monuments menors, no gaire posteriors (Holthausen, *Altsächsisches Wörterbuch*, s. v.). —¹¹ Fins avui resta persa *âb*, *tâdjik op* 'aigua', Oranski, *Vved. v Iransk. Filologiiu*, 350.

Avenc, V. *avançar* (ANS) *Avenència*, *avenguda*, -gut, *avenidor*, *aveniment*, *avenir*, *avenit*, V. *venir* Avenós, V. *avena* *Avent*, V. *advent* (VENIR) *Aventador*, *aventall*, *aventallar*, *aventar*, *aventó*, V. *vent* *Aventura*, *aventurar*, -urat, *aventurer*, *aventurós*, V. *ventura* (VENIR) *Averam*, V. *aviram*

AVERANY, 'auguri', derivat de l'antic *averar* en el sentit de 'llançar una idea amb mires a la comprovació', 'fer un càlcul estimatiu', derivat de *ver* 'veritable'. □ 1.ª doc.: Fi S. XIII, Llull.

Acostant-se ja molt, sense confondre-s'hi amb el sentit modern d'"auguri", 'predicció': desaprovant que es tingui fe en 'avuyrs, sorts, *avarany*s, ni en nulls altres poders, per los quals hom pert la gràcia del poder divinal», *Blanquerna* II, 211.23; i tan antic i consolidat estava ja l'ús del mot que fins, altres vegades, l'usa alterat per una metàtesi: «d'aquí en avant avuyrs ni *aravany*s no-m hauran null temps en poder», *Blanq.* I, 233.12.¹ Que no deien exactament la mateixa idea els dos mots ho mostra ja la juxtaposició disjuntiva, com veiem encara en un altre passatge lullí: *avuir* 'auguri' li ha vingut a la ploma, però no volia dir ben bé això sinó alguna cosa com 'indici poc racional, de base supersticiosa o frívola', i per tant afegeix *averany* matisant la idea i rectificant-la: «enaxí con lo jutge daria falsa sentència si no jutjava segons testimonis,

e jutjava per *avuyrs* e *avarany*s, enaxí cavayler fa contrari de son offici con desment so que rahó e discreció li demostra, et creu açò que les aus fan --- cor van volant per l'èra a aventura», *L. del Orde Cavayleria*, fº 31v; i ja en el 30r, ha vituperat el cavaller que «ha major fe e speranza en lo vent de son cap --- et en los *avarany*s, que en Déu ne en ses obres».

El mot estava ja ben afermat en la llengua medieval, i apareix en altres clàssics, fins i tot se n'havia format ja un derivat, que usa Bernat Metge: «tantost que açò li aguí donat, jurà los déus, donà-s a les fúries d'infern, *avara*<n>yà-s tots los mals del món, si felment ella no treballava en exequir los meus desigs», *Somni* (Riq., 98.29); altrament també Llull degué usar tal verb, vist que en deriva el nom d'agent *aravanyador* (*AlcM*). I és un fet que el sentit era tan semblant al d'*avuir* o 'pronòstic', que s'hi confongué del tot en l'ús corrent, en el qual és avui l'expressió vulgar pertot, almenys en el Principat i les Illes, incloent-hi Eivissa («augurios» PzCabre; Castelló, *Rond. Eiv.*, 80).

Alhora, però, en aquest ús modern, s'han mantingut matisos que vénen de l'etimològic, amb menys variació, o per canals un poc diferents. Labèrnia (1867, no 1839) «apreci, estimació», com ho veiem ja el 1879 en el poeta floralesc E. Coca i Collado: «que no fa de molt bon veure / coses que duren tants anys: / que les dones de la vila / poden fer mals *abarany*s» (*J. F.*, 1879, p. 60, frase que també explica així Lab., 1867); i amb un matis semblant l'usava En Vilanova: «ella que sembla que Déu l'haja posada al món per compondre y apanyar mals *abarany*s y falsos encontres, me va dir: —encara millor que t'hagi escapat el tren» (*Plorant y Rient*, 128.11); 'indicis guiadors que causen alarma o sospita': «Senti la veu de l'Esparver, que 'ns crida per la boca de L'Asa, y cal no fer-li mals *averany*s», MVayreda (*La Panyalada*, xv, 235, 185).

En un ús barceloní, un poc lax però ben estès, *fer mals averany*s 'fer menyspreu o fàstics d'alguna cosa', que com ja va percebre Tallgren (*Glanures* I, 157), apareix també de vegades en les *Rondayes* de Mn. Alcover; el mateix Alcover explicava a propòsit d'això que *li va fer mals averany*s ho usa ell més conscientment en el sentit de «li va fer mala impressió, no li agradà el seu aspecte» (*BDLC* VII, 300), que és, en efecte, el sentit que li dóna quan escriu sobre «adoptar una pronúncia estrangera pel llatí; ho dic perquè pensin bé, tots els interessats en tal qüestió, els inconvenients i els mals *averany*s que poden resultar de tal adopció» (*BDLC* XI, 1920, 294); el *Damen*. «defecto o vicio físico o moral; enredo con que se pretenden alucinar, ús. comúnmente en plural; *afinar* en *averany* 'coger a alguno en alguna falta'; *finestrera* o *veinadera*, *mexanta averany*s *darrera* 'advierete a las mujeres los riesgos a que se exponen por no estar recogidas en su casa'».

La idea que *averany* ve del II. AUGÜRĪUM partí d'una autoritat filològica tan migrada com la de Careta i Vidal (*Diccionari*, pp. 45, 12, que anava a la caça de *barbrismes*, com *agüero*, pp. 45, 12), i fou adop-